ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Jiřího Vyvadila v právní věci stěžovatele **M. K.**, zastoupeného JUDr. Jaroslavem Mejzlíkem, advokátem se sídlem v Třebíči, Bráfova 24, za účasti **Ministerstva vnitra**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 31. 5. 2004, č. j. 55 Az 9/2003 - 48,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 31. 5. 2004, č. j. 55 Az 9/2003 - 48, byla zamítnuta žaloba stěžovatele proti rozhodnutí ministra vnitra ze dne 30. 1. 2002, č. j. OAM-2768/AŘ-2001, kterým byl zamítnut rozklad stěžovatele a bylo potvrzeno rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „ministerstvo“) ze dne 16. 8. 2001, č. j. OAM-4891/VL-11-ZA04-2001, jímž bylo rozhodnuto o neudělení azylu stěžovateli podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a současně bylo rozhodnuto, že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Krajský soud v odůvodnění rozsudku uvedl, že se ministerstvo beze zbytku vypořádalo se stěžovatelem uplatněnými důvody podání žádosti o udělení azylu, a že závěry, které z provedeného dokazování vyvodilo, nejsou s provedenými důkazy v logickém rozporu. Nelze vytýkat ministerstvu neprovedení dalších důkazů, když ani stěžovatel v průběhu správního řízení neuvedl, v jakém směru by další dokazování mělo být vedeno a co by případnými novými důkazy mělo být prokázáno. Jako důvod žádosti o udělení azylu stěžovatel uvedl, že opustil Ukrajinu v lednu 2001 z ekonomických důvodů, neboť neměl

práci. Také ho obtěžovali bandité, kteří od něj chtěli peníze, protože se dozvěděli, že jeho bratr žije v České republice. Proto žádný z důvodů uvedených v § 12, § 13 a § 14 zákona o azylu tak není v případě stěžovatele dán a rovněž tak námitka proti výroku o neexistenci překážek vycestování není důvodná, neboť posouzení existence překážek vycestování je podrobně rozvedeno v odůvodnění rozhodnutí ministerstva a navíc stěžovatel svou námitku nijak nekonkretizoval. Pokud jde o námitky uvedené v doplnění žaloby, pak tyto byly zcela nedůvodné, neboť opětovně dokládaly, že jedinou motivací žádosti o udělení azylu byly ekonomické důvody.

Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodu vad řízení spočívajících v tom, že skutková podstata, z níž napadené rozhodnutí vycházelo, nemá oporu ve spisech, případně je s nimi v rozporu. Stěžovatel uvedl, že byl v zemi původu pronásledován pro své náboženské přesvědčení, které je ateistické, odsuzující pravoslavnou víru, a dále byl ohrožován na životě místní mafií, která po něm požadovala pravidelné platby v domnění, že když má bratra žijícího v České republice, má od něj peníze a může tyto platby hradit. Peníze však neměl a ani nemohl sehnat práci. Byl fyzicky napadán, mučen, byla mu zlomena ruka a neustále mu vyhrožovali smrtí, když nezaplatí. Z Ukrajiny odešel z obavy o svůj život a zcela psychicky vyčerpán za bratrem, který se v České republice oženil, získal dlouhodobý pobyt a hodlá zde zůstat a stát se občanem České republiky. Ministerstvo se vůbec nezabývalo jeho požadavkem, aby k potvrzení uvedených skutečností byl vyslechnut jeho bratr I. K., který za ním několikrát na Ukrajině byl a platil za něj mafii, aby nebyl fyzicky týrán. Stěžovatel je přesvědčen, že tyto skutečnosti, které uváděl v předešlých řízeních, naplňují podmínky pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu. Dále uvedl, že v případě jeho návratu na Ukrajinu by stejně musel vycestovat, protože by byl ohrožen jeho život z důvodů jeho náboženského přesvědčení, a je rovněž realitou, že jeho náboženští odpůrci by zajistili, že by nebyl schopen zajistit si práci. Dokladem těchto tvrzení jsou i zprávy Ministerstva zahraničí USA o dodržování lidských práv na Ukrajině za rok 2002 a dále hodnocení podmínek života na Ukrajině Ministerstvem vnitra Velké Británie za rok 2002 a v neposlední řadě i informace Ministerstva vnitra České republiky o Ukrajině z roku 2003. Pokud ministerstvo a následně krajský soud uzavřeli, že v jeho případě nejsou důvody pro udělení azylu podle § 12, případně § 14, zákona o azylu, jsou tyto závěry nutně v rozporu se spisovým materiálem a jeho tvrzeními. Proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil, věc vrátil k dalšímu řízení a kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek.

Ministerstvo ve vyjádření ke kasační stížnosti popřelo její oprávněnost, neboť jak správní rozhodnutí, tak i rozsudek krajského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. Odkázalo na obsah správního spisu, zejména na vlastní podání a výpovědi stěžovatele učiněná ve správním řízení, a na vydané rozhodnutí. K námitkám stěžovatele týkajících se pronásledování mafie odkázalo na rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 31. 5. 2002 ve věci vedené pod sp. zn. 6 A 787/2000. V případě stěžovatele nebyl shledán důvod hodný zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. K jeho námitkám týkajícím se náboženského pronásledování uvedlo, že ateizmus je filosofickým směrem, nikoli však náboženstvím, a proto jeho problémy nelze považovat za pronásledování z náboženských důvodů. Z výše uvedených důvodů navrhlo zamítnutí kasační stížnosti a nepřiznání odkladného účinku pro nedůvodnost.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti a přitom sám neshledal vady uvedené v odstavci 3 citovaného ustanovení, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Podle § 12 zákona o azylu se azyl udělí cizinci, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je buď pronásledován za uplatňování politických práv a svobod a nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Z citovaného ustanovení vyplývá, že podmínky pro udělení azylu splňuje cizinec, je-li ve vztahu k jeho osobě zjištěno, že je pronásledován, respektive má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů uplatňování určitých politických práv a svobod či politických názorů nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu příslušnosti k určité skupině obyvatel (rasové, náboženské, národnostní, sociální). Za pronásledování se pro účely zákona o azylu považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovýmto jednáním. Pronásledováním však není ani případný masový výskyt negativních jevů v určité zemi nebo její části za předpokladu, že nejde o součást státní politiky. Jestliže orgány státní moci negativní jevy cíleně potírají a čelí jim, nelze mluvit o pronásledování ani tam, kde možnosti státních orgánů nejsou dostatečné a taková opatření nemají trvalý či stoprocentní efekt.

Stěžovatel v žádosti o udělení azylu i následně při pohovoru uvedl, že na Ukrajině byl bez práce, a proto v létě 2000 odjel za prací do České republiky. V prosinci 2000 se vrátil na Ukrajinu za účelem návštěvy rodičů. Tehdy mu začala vyhrožovat mafie, která po něm chtěla peníze, protože jeho bratr žije v České republice a on má údajně od něj peníze. Přišli k nim jednou domů a jednou je ještě potkal na ulici. Na policii se s žádostí o pomoc neobrátil. Dne 13. 1. 2001 opustil Ukrajinu a odjel opět do České republiky. V dubnu 2001 mu policie zrušila pracovní vízum a po uplynutí výjezdního víza požádal o azyl, protože chtěl v České republice zůstat. Stěžovatelem tvrzené problémy se soukromými osobami na Ukrajině za situace, kdy stěžovatel nevyužil možnosti ochrany ze strany státních orgánů v zemi původu, nemohly být proto bez dalšího hodnoceny jako pronásledování z důvodů stanovených v ustanovení § 12 zákona o azylu, což také v souladu se zákonem dovodilo jak ministerstvo, tak i krajský soud. V této souvislosti nelze přehlédnout, že stěžovatel přijel poprvé do České republiky v létě 2000 a teprve až při druhém pobytu požádal v květnu 2001 o azyl, když se mu vypršelo výjezdní vízum. Subjektivní právo na azyl je právem na nezbytnou ochranu v případě pronásledování nebo odůvodněného strachu před pronásledováním, ale nikoliv právem vybrat si zemi, kde si cizinec chce legalizovat tímto způsobem pobyt, v níž chce žít a pracovat.

Smysl institutu humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu spočívá v tom, aby správní orgán měl možnost udělit azyl i v situacích, kdy není naplněn žádný z taxativně uvedených důvodů v § 12 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto „nehumánní“ azyl neudělit. Správní orgán tak může podle § 14 zákona o azylu rozhodnout za použití správního uvážení o udělení azylu z humanitárních důvodů nejen v případech, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu, např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory, ale i v případech, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Na udělení azylu z humanitárních důvodů není právní nárok a správní orgán o něm rozhoduje na základě správního uvážení.

Ministerstvo v daném případě posoudilo možnost udělení azylu i z humanitárních důvodů a výsledek posouzení, byť velmi stručně, vyjádřilo v odůvodnění svého rozhodnutí. Podle názoru Nejvyššího správního soudu ministerstvo nepřekročilo meze správního uvážení, neshledalo-li ve zjištěných skutečnostech, tj. že stěžovatel měl ve vlasti potíže se soukromými osobami, důvod hodný zvláštního zřetele pro udělení azylu z humanitárních důvodů.

Podle § 109 odst. 4 s. ř. s. ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí, Nejvyšší správní soud nepřihlíží.

Ke stěžovatelem tvrzené skutečnosti, že byl v zemi původu pronásledován pro své náboženské přesvědčení Nejvyšší správní soud nepřihlédl, neboť porovnáním obsahu žaloby a kasační stížnosti zjistil, že tato skutečnost byla v kasační stížnosti uvedena nově.

Nejvyšší správní soud z důvodů výše uvedených kasační stížnost podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. Ve věci rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 109 odst. 1 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání, když neshledal důvody pro jeho nařízení.

O stěžovatelem podaném návrhu aby kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek podle ust. § 107 s. ř. s. Nejvyšší správní soud nerozhodl, neboť se jedná o věc, která byla vyřízena v souladu s ust. § 56 odst. 2 ve spojení s § 120 s. ř. s. přednostně.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1, věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel v řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení a ministerstvu žádné náklady s tímto řízením nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. února 2005

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu